

YÖNETMELİK

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında:

ŞEHİRLER ARASI YOLCU TAŞIMA HİZMETİ İLE SERVİS VE TURİZM**TAŞIMACILIĞI HİZMETİNİN ERİŞİLEBİLİR HÂLE****GETİRİLMESİNE DAİR YÖNETMELİK****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, şehirler arası yolcu taşıma hizmeti ile servis ve turizm taşımacılığı hizmetinin erişilebilir hale getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 3 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını,
- b) Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını,
- c) Erişilebilir banko: Türk Standardları Enstitüsünce (TSE) belirlenen standartlara uygun bankoyu,
- ç) Genel Müdürlük: Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,
- d) Kanun: 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunu,
- e) Servis taşımacılığı: Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel sektörde çalışan personelin ve öğrencilerin taşınmasında kullanılan, gerçek ve tüzel kişilere ait taşıtlarla yapılan hizmeti,
- f) Seyahat acentası: Kâr amacı ile turistlere, turizmle ilgili bilgiler vermeye, paket turları ve turları oluşturmaya, turizm amaçlı konaklama, ulaştırma, gezi, spor ve eğlence sağlayan hizmetleri görmeye yetkili olan ticarî kuruluşu,
- g) Şehirler arası yolcu taşıma hizmeti: Karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu ulaşımı için; herhangi bir ilin herhangi bir noktasından veya yerleşim biriminden başlayıp diğer bir ilin herhangi bir noktasında veya yerleşim biriminde biten ya da 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu kapsamında olmayan illerin bir ilçesinin herhangi bir noktasından başlayıp diğer ilçesinde herhangi bir noktasında biten taşımaları,
- ğ) Transfer aparatı: Engellilerin rahat ve güvenli bir şekilde karayolu, demiryolu ve denizyolu taşıtına binip, inmesini sağlayan ve ilgili standarda/kritere uygun düzeneği,
- h) TSI/PRM: Avrupa Komitesi tarafından yayınlanan hareket kabiliyeti kısıtlı kişiler ile ilgili Karşılıklı İşletilebilirlik İçin Teknik Şartnamesini,
- ı) Turizm taşımacılığı: Taşıma mesafesine bakılmaksızın 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu kapsamında yapılan transfer ve tur organizasyonlarına ilişkin ulaşım hizmetini,

i) Yolcu gemisi: On ikiden fazla yolcu taşıyan ticaret gemisini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Şehirler Arası Yolcu, Servis ve Turizm Taşımacılığı Yapılan Araçlarda

Erişilebilirliğin Sağlanması

Karayolunda hizmet veren araçlarda erişilebilirliğin sağlanması

MADDE 4 – (1) Kanunun geçici 3 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde, karayolunda şehirler arası yolcu taşıma ile servis ve turizm taşımacılığında kullanılan araçların erişilebilir olarak üretilmesinde veya araçlarda erişilebilirlik tadilatı yapılmasında aşağıda belirtilen düzenlemelere uyulur:

a) Karayolunda şehirler arası yolcu taşıma hizmeti ile servis ve turizm taşımacılığı hizmeti veren araçlar, 25/1/2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların ve Bunlar İçin Tasarlanan Römorklar, Sistemler, Aksamlar ve Ayrı Teknik Ünitelerin Genel Güvenliği ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliğinin (661/2009/AT) Ek 3 ünde belirtilen 107 sayılı BM/AEK Regülasyonunun Ek 8 ine göre imal edilir.

b) Karayolunda şehirler arası yolcu taşıma hizmeti ile servis ve turizm taşımacılığı hizmeti veren araçların erişilebilir hale getirilmesi amacıyla yapılacak tadilatlar, 26/10/2016 tarihli ve 29869 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılır.

(2) İmal/tadil edilen aracın erişilebilir olması durumunda Uygunluk Belgesi ve tescille ilgili dijital kayıtlara “Erişilebilir” ifadesi yazılır.

Denizyolu ve iç su yolunda hizmet veren araçlarda erişilebilirliğin sağlanması

MADDE 5 – (1) Kanunun geçici 3 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde, denizyolunda ve iç su yolunda şehirler arası taşıma hizmeti veren yolcu gemileri ile turizm taşıma hizmeti veren yolcu gemileri erişilebilir olarak üretilir.

(2) Denizyolunda ve iç su yolunda şehirler arası ile turizm taşıma hizmeti veren mevcut yolcu gemileri 17/11/2009 tarihli ve 27409 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gemilerin Teknik Yönetmeliği ve 20/7/2013 tarihli ve 28713 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre erişilebilir hale getirilir.

Demiryolunda hizmet veren araçlarda erişilebilirliğin sağlanması

MADDE 6 – (1) Demiryolunda şehirler arası yolcu taşımada kullanılan araçlar, TSI-PRM’ye uygun şekilde erişilebilir olarak üretilir.

(2) Demiryolunda şehirler arası yolcu taşıma hizmeti veren araçların erişilebilirlik tadilatı TSI-PRM’ye uygun yapılır.

(3) Engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan yolcuların trene iniş ve binışleri, TSI-PRM’de belirtilen binış destekleri maddesine uygun şekilde sağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Şehirler Arası Yolcu, Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetlerinde

Erişilebilirliğin Sağlanması

Karayolunda şehirler arası ulaşım ve turizm taşıma hizmeti

MADDE 7 – (1) Karayolunda şehirler arası taşıma hizmeti sağlayıcıların erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

a) Taşıma hizmeti sağlayıcılarının yazıhanelerinde bankoların erişilebilir olması gerekir.

b) Taşıma hizmeti sağlayıcılar yazıhanelerde görüntülü konuşma ile işaret dili hizmeti sağlar.

c) Şehirler arası ulaşım hizmetini sağlayan araç bu Yönetmeliğin ikinci bölümünde belirtilen erişilebilirlik şartlarını taşımıyorsa taşıma hizmeti sağlayıcısı, engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan bireyin bilet rezervasyonu yapılırken veya bilet satın alınırken belirttiği erişilebilir taşıma hizmeti sağlanmasına ilişkin talebini azami yetmiş iki saat içinde karşılamakla yükümlüdür.

ç) Engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan yolcuların transfer aparatı talep etmesi halinde, transfer aparatı talebi kısa mesaj ile gönderilen bilgi mesajında ve bilette yer alır.

d) Transfer aparatı yolculuk süresince araçta bulunur ve bu şartlar sağlanırken engelli yolcudan ek bir ücret talep edilmez.

e) Şehirler arası taşıma hizmeti sağlayıcıları, engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan yolcunun transfer aparatı talebini iletğinde araçta yer olmadığı bilgisi vermesi durumunda, engelli yolcunun talep etmesi halinde araçta yer olmadığını belgelendirmek zorundadır.

f) Transfer aparatıyla tekerlekli sandalyenin erişebileceği en yakın koltuk rezerve edilir. Rezervasyon bilgisinin yolcuya bildirilmesi zorunludur.

g) Şehirler arası taşıma hizmeti sağlayıcıları engellilerle iletişim konusunda ve transfer aparatının kullanılmasına ilişkin eğitim almış şoför ve yardımcı personel görevlendirir.

(2) Seyahat acentalarının erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri aşağıda belirtilmiştir:

a) Seyahat acentası, müşterinin engelini bildirmesi halinde rezervasyon sırasında bu bilgiyi rezervasyon ve taşıma sözleşmesine kaydeder, müşteriye verilecek hizmetin planlanması ve sunulmasında gerekli önlemleri alır.

b) Taşıma hizmeti yapan seyahat acentası, internetten rezervasyon yapılması veya hizmet satın alınması aşamasında internet erişilebilirliğini ve bürolarında erişilebilir banko hizmetini sağlar.

c) Turizm taşımacılığı yapılan transfer aracı, bu Yönetmeliğin ikinci bölümünde belirtilen erişilebilirlik şartlarını taşımıyorsa, seyahat acentası engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan kişilerin bildirmesi halinde, engelli bireyin erişilebilir taşıma hizmeti sağlanmasına ilişkin talebini, engelli bireyin tercihine uygun olarak azami yetmiş iki saat içinde karşılamakla yükümlüdür.

ç) Engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan yolcuların transfer aparatı veya erişilebilir araç tercihinin sözleşmede yer alması sağlanır.

d) Transfer aparatı yolculuk süresince araçta bulunur ve bu şartlar sağlanırken engelli yolcu veya refakatçisinden ek bir ücret talep edilmez.

e) Seyahat acentaları engelli yolcu bulunması durumunda, hizmetin planlamasını ve sunumunu değiştirmeyecek şekilde, mümkün olduğunca engelli yolcunun kısa sürede ulaşımını sağlayacak transfer planlamasını yapar.

f) Turizm taşımacılığı hizmetlerinde engellilerle iletişim konusunda ve transfer aparatının kullanılmasına ilişkin eğitim almış şoför ve yardımcı personel görev yapar.

(3) Karayolları mola noktası işletmecisinin erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

a) Mola noktasında, bina girişi ve tuvaletler başta olmak üzere, Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği kapsamında Bakanlıkça belirlenen esaslara uygun düzenlemeler yapılır.

b) En az bir tane olmak üzere yoğunluğun fazla olduğu mola noktalarında talebe göre ihtiyaç duyulan sayıda transfer aparatı temin edilir.

c) Görme engelliler için sesli anons ve yönlendirme sistemi bulundurulur.

(4) Terminal işletmecisinin erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

- a) En az bir tane olmak üzere yoğunluğun fazla olduğu terminallerde talebe göre transfer aparatı temin edilir.
- b) Terminallerde Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği kapsamında Bakanlıkça belirlenen esaslara uygun düzenleme yapılır.
- c) Görme engelliler için sesli anons ve yönlendirme sistemi bulundurulur.
- ç) İl merkezlerinde bulunan terminallerin danışma bankosunda işitme engelliler için indüksiyon döngü cihazı sağlanır.

Denizyolunda şehirler arası taşıma hizmeti

MADDE 8 – (1) Denizyolunda şehirler arası taşıma işletmecisinin erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

- a) Taşıma hizmeti yapan işletmecilerin internet üzerinde bilet alınması aşamasında internet erişilebilirliğini ve bilet satış yerlerinde erişilebilir banko hizmetini sağlaması gerekir.

(2) Kıyı tesisleri işletmelerinin erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

- a) Yolcu indirilen ve bindirilen kıyı tesisleri engellilerin gemiden-karaya ve karadan-gemiye ulaşımını kolaylıkla yapabilecekleri şekilde erişilebilir hale getirilir.
- b) Engellinin talep etmesi durumunda gemiden-karaya ve karadan-gemiye ulaşımında iniş ve binişte yardımcı olmak üzere ücretsiz yardım sağlanır.
- c) Görme engelliler için sesli anons ve yönlendirme sistemi bulundurulur.
- ç) Bilet satış bankosunda işitme engelliler için görüntülü konuşma ile işaret dili hizmeti sağlanır.

Demiryolunda şehirler arası taşıma hizmeti

MADDE 9 – (1) Demiryolu tren işletmecisinin erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

- a) Demiryolu aracı bu Yönetmeliğin ikinci bölümünde belirtilen erişilebilirlik şartlarını taşııyorsa şehirler arası yolcu taşıma hizmeti veren demiryolu tren işletmecisi, engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan yolcuların bilet rezervasyonunda, yolculuktan azami yetmiş iki saat öncesinde bildirmeleri halinde mekanik çözümler (transfer aparatı, rampa, asansör, merdiven tırmanma aparatı ve benzeri) sağlar.

- b) Taşıma hizmeti yapan işletmeci internet üzerinde bilet alınması aşamasında web erişilebilirliği ve bilet satış yerlerinde erişilebilir banko hizmetini sağlar.

- c) Engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan yolcuların transfer aparatı talep etmesi halinde, transfer aparatı talebinin kısa mesajda ve bilete yer alması gerekir.

- ç) Taşıma hizmeti yapan işletmeci, engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan yolcunun transfer aparatı talebini iletğinde araçta yer olmadığı bilgisi vermesi durumunda, engelli yolcunun talep etmesi halinde araçta yer olmadığını belgelemek zorundadır.

- d) Engellinin talep etmesi durumunda trene iniş ve binişte yardımcı olmak üzere ücretsiz yardım sağlanır.

- e) Görme engelliler için sesli anons ve yönlendirme sistemi kullanılır.

- f) Garlarda bilet satış noktalarında işitme engelliler için, görüntülü konuşma ile işaret dili hizmeti verilir ve indüksiyon döngü cihazı sağlanır.

Havayoluyla şehirler arası taşıma hizmeti

MADDE 10 – (1) Havayolu taşıyıcısı ve terminal işletmecilerinin erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

a) Havayoluyla şehirler arası taşıma hizmetinde engellilerin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik tedbirler, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen esaslara uygun olarak alınır.

Servis taşımacılığı hizmeti

MADDE 11 – (1) Servis hizmeti sağlayıcılarının erişilebilirliğin sağlanması ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

a) Servis hizmeti verilen araç, 4 üncü maddede belirtildiği şekilde erişilebilirlik özelliklerini taşımıyorsa; servis hizmeti sağlayıcıları, engeline bağlı hareket kısıtlılığı olan yolcunun tercihine göre transfer aparatı temin eder veya ek bir ücret talep etmeden 4 üncü maddeye göre erişilebilir olarak üretilmiş veya erişilebilir hale getirilmiş olan araçla hizmet alınmasını sağlar. Transfer aparatının yolculuk süresince araçta bulunması gerekir.

b) (a) bendinde belirtilen servis hizmeti en kısa güzergâhı sağlayacak şekilde verilir.

c) Servis taşıyıcıları engellilerle iletişim konusunda ve kullanılıyorsa transfer aparatının uygulanmasına ilişkin eğitim almış şoför ve yardımcı personel çalıştırır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hizmetlerin sağlanması

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında engelli bireylerin erişilebilirlikleri herhangi bir ücret talep edilmeksizin sağlanır.

İdari para cezası

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere Kanunun geçici 3 üncü maddesi hükümlerine göre idari para cezası uygulanır.

Yürürlük

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı yürütür.